

W. BIEGAŃSKIĘ · W · CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Czesztochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty: miesięcznie 1 mk. 50 fen., kwartalnie 4 mk. 50 fen. za odnośnienie do domu dopłaca się 20 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 10 fenigów.

Ceny ogłoszeń: za wiersz petirowy jednosłupowy na I kol. 1 mk. 50 fenigów, na II i III kol. 65 fenigów, na IV kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Redaktor lub jego zastępca przyjmuje interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 — 2 po poł. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Adres Redakcji i Administracji CZESZTOCHOWA, ulica Panny Maryi Nr. 38. — Telefon Nr. 50.

Przed otwarciem wyższych uczelni.

(Artykuł dyskusyjny).

Czesztochowa, 1 | 10.

Niezadugo Uniwersytet i Politechnika otworzą swe podwoje, a wraz ze słuchaczami lat poprzednich wejdą w mury naszych wszechnic i maturzyści tegoroczni, których liczba jest bardzo okazała.

Niestety stwierdziliśmy fakt nasuwający nam smutne refleksje.

Oto, jak się dowiadujemy, niemal wszyscy maturzyści szkół średnich z Czesztochowy zamierzają uczęszczać na wydziały prawa i medycyny, podczas gdy inne fakultety Uniwersytetu ignorowane są zupełnie, a już na tych, którzy kierają swe kroki w stronę wydziałów politechniki wielu patrzy dość dziwnie.

Prawo i medycyna — oto dwa wydziały do których garną się setki młodzieży, nieraz bez szczypty zamiłowania, czy zdolności, koniecznych do studiów tych.

Jak słyszymy wielu zamierza oddać się tym, a nie innym studjom, gdyż „wobec braku lekarzy itd.”, wreszcie, że „sądownictwo i administracja krajowa będą wymagały licznych pracowników”, oto argumenty, obiecujące świetne warunki materialne medykom i prawnikom, zdaniem niejednego.

Rzeczywiście sądownictwo naprzykład i administracja wchłaniać będą, jak gąbka wodę, wielu prawników, ale kraj oczekuje też i innych rąk do pracy, otce mieć ludzi inteligentnych, z wyższym wykształceniem, jednak prócz prawników i medyków: inżynierów, kupców, nauczycieli gimnazjalnych, rolników, leśników, ogrodników, dziennikarzy i przedstawicieli zawodów, którym się dotychczas niewiele młodzieży po ukończeniu szkoły średniej poświęcało.

Wszakże mamy już w stolicy wszystkie wyższe szkoły zawodów wymienionych. Istnieje oddawna, ciesząca się doskonałą opinią w sferach naszego wielkiego kupiectwa, wyższa szkoła handlowa, którą musiano przemianować na akademję, iżby cemoną była więcej przez tych licznych, którym skromna nazwa szkoły nie wystarcza.

I nie uwierzy nikt zapewne, że w czasach, kiedy na każdym kroku daje się odczuwać zalew handlu polskiego przez żywioły obce, z miasta kilkudziesięciu tysięcznego, jak Cze-

stochowa, w ciągu ostatnich lat 4-cho ogólnej liczby młodzieży, kończącej szkoły średnie, zaledwie 3 młodzieńców ominęło tym razem prawo i medycynę i udało się na studia handlowe do wspomnianej uczelni wyższej.

Z tej samej młodzieży tylko 2 młodzi ludzie „odważyli się” studjować nauki rolnicze.

Minowoli też przypominają nam się cenne uwagi, skierowane pod adresem młodzieży naszej przez rektora Uniwersytetu warszawskiego dr. J. Brudzińskiego, który w odezwie swej w roku ubiegłym wskazywał na omińjane wydziały Uniwersytetu, jak filozoficzny i przyrodniczy, zdaniem dr. B. przygotowywał mające kadry nauczycieli gimnazjalnych, którzy, gdyż już mowa o warunkach materialnych, po objęciu szkolnictwa średniego przez państwo polskie będą wszak wynagradzani tak, jak na to zasługują.

Ostatnio, ceniony pedagog stołeczny dyr. Górski w artykułach „Kur. Warsz.” zauważył również, że na niektóre wyższe studia w Uniwersytecie udawać się winne tylko najzdolniejsze jednostki, a dla pracowitych i obdarzonych od natury mniejszymi zdolnościami stoją otworem drogi, gdzie z całym zamiłowaniem i pożytkiem dla siebie i kraju pracować mogą. Zdaje nam się, że i ten взгляд jest wielce ważki.

Zresztą i wyczerpanie środków materialnych rodziców nie pozwoliłoby jednemu studiować tak długo, jak tego wymaga gruntowne poznanie np. nauk lekarskich, gdyż po skończeniu studiów ra Uniwersytecie nie jest się jeszcze lekarzem.

Dzięki względem wyluszczenym wyżej, z wielką szkoda dla społeczeństwa naszego pominięta być też może zasada przyszłościąca na każdym kroku państwu angielskiemu, a która oby i u nas widniała wszędzie: „właściwy człowiek na właściwym miejscu”.

W luźnych tych kilku uwagach pragniemy jedynie zwrócić uwagę opinii i młodzieży na fakt dobitnego znaczenia, a może kierownicy młodzieży i wszyscy jej i kraju dobra pragnący rozwiniąć nowe myśli na ten temat — dyskusję otwieramy.

Zaprobowano projekt rozporządzenia władz okupacyjnych, dotyczący „przywileju dla przyszłych polityczek rządowych na odbudowę m. Kalisza”.

Uznając projektowane przez władze okupacyjne rozporządzenie „o zastąpieniu dokumentów urzędowych z powodu wojny niedostępnych” w zasadzie za pożądane i niezbędne, poczyniono zastrzeżenia co do redukcji odnośnych przepisów.

Zaakceptowano projekt organizacji prowincjonalnych biur Opieki nad robotnikami polskimi za granicą.

Przyjęto budżet na m. wrzesień w sumie mk. 307.754.40.

Dn. 15 września Komisja Przejściowa udała się na Zamek Królewski, gdzie gen. v. Beseler, oraz Eksk. bar. Konopka odczytali i doręczyli Przewodzącemu Komisji akty prawno-państwowe z d. 12-go września.

Tegoż dnia po południu, na żądanie pp. Komisarzy rządowych odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Komisji Przejściowej, na którym pp. Komisarze w imieniu swych rządów, prosili Komisję o zakomunikowanie nazwisk członków Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego.

Na posiedzeniu w d. 18 b. m. odczytano zrzeczenie się wyboru przez hr. A. Tarnowskiego, poczem zakomunikowano pp. Komisarzom, że do Rady Regencyjnej wybrani zostali ks. Arcybiskup Kakowski, ks. Z. Lubomirski i p. J. Ostrowski, którzy swoją zgodę na wybór piśmiennie wyrazili.

W imieniu Ces. Niem. i C. i K. Austro-Węgierskich Komisarzy Rządowych Eksk. bar. Konopka odpowiedział, że uchwałę Komisji Przejściowej T. Rady Stanu. Komisarze niezwłocznie prześlą obu rządów w Wiedniu i Berlinie do właściwego załatwienia.

Postanowiono wszystkie oferty na urzędników państwowych polskich skoncentrować w Komisji, kierującej przygotowaniem urzędników dla Państwa Polskiego, a to w celu umożliwienia poszczególnym Departamentom i biurom rządowym polskim dobierania najbardziej odpowiednich kandydatów na wakuujące posady.

WOJNA.

Przeciwko koalicji.

LUGANO, 1 | 10. Petersburski korespondent „Corriere della Sera” donosi.

Nastroj wrogi dla koalicji rozszerza się w Petersburgu coraz to bardziej.

Coraz częstsze są głosy jawnie oskarżające koalicję o zamiar zdradzenia Rosji, tak, że nawet ambasada angielska i minister Terezczenko zmuszeni byli składać odpowiednie oświadczenia. Ponadto minister spraw zagranicznych wskutek ciągłych napaści prasy rosyjskiej na koalicję musiał przeproszać ambasadorów angielskiego i francuskiego.

Co działała

Komisja Przejściowa T. R. S.

Wybrana przez T. Radę Stanu Komisja Przejściowa, odbyła szereg posiedzeń, na których załatwiano między innymi sprawy następujące:

Asygnowano mk. 20.000 na udzielenie wsparć pieniężnych rodzinom Legionistów internowanych.

Po wysłuchaniu sprawozdania dr.

Kasperowicza, członka Komisji dla Spraw Jeńców przy Dep. Spraw Politycznych, o położeniu Legionistów internowanych w Szczyplornie i Banjanminowie, postanowiono ponownie wystąpić do p. gen. gub. warsz. o uwzględnienie składanych podań o zwolnienie.

Wobec surowych wyroków w procesach Polskiej Organizacji Wojskowej, postanowiono zwrócić się do p. gen. gub. z prośbą o ich złagodzenie.

Jakiego chcą rządu?

GENEWA, 1 | 10. Donoszą z Petersburga:

Komitet wojskowy 46-go korpusu armji rosyjskiej (koinikowa) zapytanie w sprawie nastrojów politycznych wśród szeregowców.

Z 16,200 szeregowców wypowiedziało się za rządem demokratycznym 15,700 za republiką 400, za monarchją konstytucyjną 46. Następnie 10,000 głosowało za zwołaniem zgromadzenia konstytucyjnego do Moskwy, a 6000 do Petersburga.

Możliwość zawarcia pokoju oddzielnego.

GENEWA, 1 | 10. Clemenceau o-mawia za pozwoleniem cenzury możliwość zawarcia przez Rosję pokoju oddzielnego.

W razie gdyby Rosja chciała się wyodrębnić z koalicji, Francja będzie uprawniona do wskazania patriotom rosyjskim środków i dróg do skierowania zbledzonego narodu na właściwe tory.

Osobista polityka Kierenskiego.

WIEDEN, 3 | 9. Z Kopenhagi donoszą do „Reichspostu“: Czernow, który już zupełnie oficjalnie występuje przeciwko Kierenskiemu, zamieszcza w „Izwestjach“ i w „Dielo Naroda“ oskarżenia przeciwko Kierenskiemu i proponuje osadzenie go z powodu osobistej jego polityki w duchu sprzeciwiającym się rewolucji.

Posel Tertil przeszedł Koła.

WIEDEN, 1 | 10. Pomiędzy polskimi stronnictwami demokratycznymi i ludowców nawiązano rokowania w sprawie kandydatury posła Tertila (z partji demokratycznej) na stanowisko prezesa Koła polskiego. Jeżeli narodowi demokracji zgodzą się na tę kandydaturę, to posel Tertil zostanie prezesem Koła.

W kołach polskich mówią, że gwałtowne wystąpienie posła Witosa (ze stronnictwa ludowców) przeciw Legionom, które spowodowało demonstracyjne usunięcie się konserwatyistów z sali obrad, pogłębiło rozłam w Kołach polskiem.

Chwila bieżąca.

— „Nowoje Wremia“ donosi, iż rosjanie stracili w Galicji wschodniej zapasy na ogólną sumę miljarda rubli. Samego cukru zniszczyli oni tam milion pudów.

— Gubernator finlandzki zarządził dochodzenia na drodze sądowej przeciwko prezydentom i członkom rozwiązanego sejmiku finlandzkiego.

— Browary szwedzkie będą prawdopodobnie zmuszone od 1 stycznia zawiesić produkcję wskutek zupełnego braku jęczmienia.

— Senat amerykański uchwalił kredyty wojenne na sumę osmiu miliardów dolarów. Jest to najwyższa suma, jaką kiedykolwiek asygnował parlament.

Co słychać nowego?**Sprawa polska**

w komisji głównej parlamentu niemieckiego.

Na piątkowym posiedzeniu komisji głównej parlamentu niemieckiego, podczas obrad nad odpowiedzią niemiecką na propozycję pokojową Ojca św., zabrał głos wiceprezes Koła polskiego, posel Sejda, i powiedział co następuje:

W szeregu narodów europejskich

dwudziestosięciomiljonowy naród polski doprawdy nie na ostatnim kroczu miejsca. To też naród polski głęboką wdzięcznością przepelniony jest dla Ojca św. za to, iż w nocie swej ze szczytelnem ciepłem polności, ze jednym z najważniejszych zadań kongresu pokojowego będzie tak kształtował przyszłość narodu polskiego, jak sprawiedliwość tego wymaga, aby w ten sposób stworzył jedną z podwalin trwałego pokoju dla Europy. — I ufamy, że tak też istotnie się stanie.

Decydujące miesiące.

Organ kasyjskich kół milicyjnych „Russkij Inwalid“ utrzymuje, iż miesiące październik i listopad będą pod niejednym względem decydującymi, bo w nich mają nastąpić rozstrzygające wypadki na poszczególne placach boju. W Rosji wierzą, że zarówno Francja jak i Anglia kontynuować będą na zachodnim froncie ofensywę dopóty, aż osiągną tam przynajmniej do pewnego stopnia swe zamierzone cele wojenne. W każdym razie przed nastąpieniem okresu zimowego muszą zapaść decydujące wypadki, na podstawie których można będzie później przystąpić do rokowań pokojowych.

Kres gadaninie o pokoju.

Holenderska ajencja telegraficzna donosi z Londynu: Wszystkie londyńskie dzienniki peranne, omawiając mowę niemieckiego kanclerza Rzeszy i ministra spraw zagranicznych, jednoznacznie wyrażają opinię, że wywody obu ministrów kładą kres ostateczny wszelkiej gadaninie o pokoju.

„Daily Chronicle“ pisze: Jednym zdaniem kanclerz Rzeszy zamknął już wrota do pokoju. Niemcy pozostają przy swoim stanowisku zeszlórocznym i żądają, aby koalicja z zamkniętymi oczami wdała się w rokowania pokojowe. Ale koalicja nie zgodzi się na coś podobnego.

O ustrój Alzacji i Lotaryngji.

W nadchodzącym tygodniu odbyć się ma konferencja alzacko-lotaryngjskich członków parlamentu Rzeszy z kanclerzem w sprawie ukształtowania przyszłego ustroju Alzacji i Lotaryngji

Herve o celach wojny.

Herve w „Victoire“ wyszczególnia minimum celów wojennych koalicji. Dla Francji Alzacja i Lotaryngja, dla Włoch Tryest i Trentino, dla Serbji terytorja austro-węgierskie, zamieszkałe przez Serbów, dla Rumunji Siedmiogród, wreszcie zaś całkowite niepodległość Polski i wyzwolenie Armenii.

Według doniesień z Paryża, w październiku odbędzie się tam nowa wielka konferencja koalicji. Wezmą w niej udział również Japonja i Ameryka.

Według „Petit Parisien“ głównym przedmiotem obrad konferencji będzie sprawa zastąpienia wojska rosyjskiego na froncie wschodnim przez siły zbrojne japońskie i amerykańskie. Koalicja zdaje się przychodzić do wniosku, że bez odrodzenia potęgi frontu rosyjskiego niemożliwe jest pokonanie państw centralnych. Na konferencji ma być rozważana sprawa, czy nie byłoby bardziej celowe użycie wojska amerykańskiego na froncie rosyjskim, zamiast na froncie francuskim.

Tajemnicze groby.

W Zakrzewiu, 3 wiorsty od Brzeźnic pod Częstochową, i pół wiorsty od rzeki Warty odległym, znajduje się wyniosły pagórek, zarosnięty macierzanką i rumiankiem.

We wsi tej niezbyt dawno stał modrzewiowy dworek z podcieniami i łamałym dachem. Dwór, zabudowania i cała okolica były pokryte dziewiczym lasem, gdyż liczył przeszło lat dwieście. Właściciel Zakrzewa chociaż siódmy krzyżyk mu się zbliżał, był silny i czerstwy, głowa podgoloną ze szlachcka, ozerwoną jak wisnia dojrzala, prosto się trzymał, zawsze uśmiechnięty, nosił siwy romantyczny wąsik zakreślony ze szwedzka. Sarmackiej powagi było w nim niewiele, a więcej przypominał typ wesółego szlachcica noszącego się z francuska.

Ostatnie dni jego życia wypełniał spacer od dworu do pagórka co czynił niemal całe dni, był przytem chwilami zamysłony, posępny i rozmawiał sam ze sobą, zdawało mu się, że sosny zachodzą mu drogę i przeszkadzają w jego spacerach codziennych.

Pewnego poranku kazał zwołać gromadę chłopów i wyrąbać drogę od dworu do pagórka, a kilka tygodni potem polecił, aby w razie śmierci pochowano go na tym pagórku. Tak się też stało według rozkazu.

Niespełna dwa lata zmarła żona została pochowana obok swego małżonka. Las wycięta żydowska siekiera, na grobie zostały dwie sosny i dwa polne glazy, jako wieśni przyjaciele.

Lud okoliczny nazywa pagórek — górą Madalińskiego.

Czyżby to był grob tego, który pierwszy położył się z Kościuszką wbrew rozkazowi Igelstroma.

Gdyby miała być to mogiła generała Madalińskiego, tak jak twierdzi lud okoliczny należałoby sprawę tę zbadać i z okazji rocznicy Kościuszkowskiej uczcić stosownym napisem groby. Możeby nasi badacze przeszłości oświetlili lepiej te tajemnicze mogiły.

Teodor Kiser.

Częstochowa, 29—9—17.

KRONIKA.**Otwarcie uniwersytetu.**

Dowiadujemy się, że otwarcie uniwersytetu nastąpi w pierwszych dniach listopada.

Program wykładów na wszystkich wydziałach będzie ułożony w ten sposób, aby stanowił możliwie ciąg dalszy odhytych już przez studentów studiów, oraz aby studenci nie stracili więcej nad i semestr.

szkołnictwo wyższe.

P. J. Kucharzewski opracowuje projekt ustawy szkolnictwa wyższego, która będzie się możliwie najmniej różnić od obowiązujących obecnie ustaw uniwersytetu i politechniki, aby mógł „spiesznie“ przeprowadzić nowe prawo przez instancje tworzące departamentu i instancje władzy okupacyjnej. Uruchomienie szkół wyższych nie może nastąpić bez tego prawa.

30 spekulantów przed sądem.

Do Sądu Okręgowego w Częstochowie wpłynęło 30 skarg na wyzyskiwaczy ludności, którzy staną przed sądem oskarżeni o lichwę żywnościową, a przypuszczają należy, iż wymierzone im zostaną surowe kary, które wpryncy dobroczynnie na innych

spekulantów, okradających swych bliźnich bez litości.

Osobiste.

Przybył do naszego miasta p. Walerian Kuropatwiński, który z dniem wczorajszym objął stanowisko inspektora szkół okręgu częstochowskiego na miejsce ustępującego p. Mikulę. P. Kuropatwiński znany jest mieszkańcom Częstochowy z kilkuletniego pobytu na stanowisku pierwszego dyrektora i gimnazjum Polskiego.

Przed obchodem rocznicy.

W tych dniach uproszone panie rozpoczęły po domach i sklepach sprzedaż pamiątkowego kartonu Kościuszkowskiego, wydanego nakładem Komitetu Obchodu w Częstochowie.

Mielśmy sposobność obejrzenia kartonu, przedstawiającego bohatera, którego wyidealizowany wizerunek otoczony jest chorągiewkami, na których widnieją Matka Boska Częstochowska z jednej i orzeł biały z drugiej strony.

Kompozycje okalała w górnej jej części anioły zatyby, u dołu trofea wojenna, w postaci kos racławickich, kul, bagnętów i szabel zdobytych na wrogu.

Orzeł umieszczony na sztandarze po stronie lewej nie był dotychczas nigdzie reprodukowany i wziętym jest z jednego z cennych zabytków architektury polskiej na Starym Mieście w Warszawie.

Całość, czytając wrażenie nadzwyczaj dodatnie, utrzymać jest w charakterze barokowym, tak stosownym dla Częstochowy i w stylu wznowionej obecnie grafiki polskiej.

Niezmiernie udatny pod każdym względem karton projektował i wykonał sposobem autolitograficznym p. Jerzy Geibard, student architektury politechniki warszawskiej.

Z komisji finansowej.

Komisja finansowa obchodu Kościuszkowskiego zawiadania, że kredyty przyznane poszczególnym komisjom są do odebrania u skarbnika p. D. Wilkoszewskiego.

O polskie marsze.

Dyrygenci orkiestr szkolnych, które będą brały udział w pochodzie Kościuszkowem w dniu 15 października, proszeni są o przygotowanie marszów wyłącznie polskich kompozytorów.

Studenci—Kościuszcze.

Bawiąca w Częstochowie młodzież akademicka, pragnąc przyczynić się doświetlenia obchodu Kościuszkowskiego w naszym mieście, przystąpiła do wystawienia w dniu rocznicy zgonu Naczelnika jednej ze sztuk teatralnych, związanych z postacią bohatera i jego chwale głoszonych.

Myśli tej należy szczerze przyklasnąć i poprzeć ją gorąco, tem bardziej, że można być pewnym, iż widokowe to przyniesie zarówno zysk moralny, jak i kasowy.

Zjazd strażacki w Częstochowie.

Zarząd i sztab Straży Ogniowej w Częstochowie zwołuje na niedzielę 7 bież. mies. zjazd straży ogniowych z całego powiatu w celu odbycia wspólnych ćwiczeń, oraz omówienia aktualnych spraw organizacyjnych.

Na zjazd przybyć powinny drużyny w składzie nie większym nad 12—16 osób z jednym dowódcą. Pożądaniem jest przybycie prezesa straży; ilość osób zarządu i sztabu danej straży nie podlega ograniczeniu. Straże przybywają na koszt własny i same dbają o swe wyżywienie, straż częstochowska służy tylko ko-

legiem koszarowym w swojej re-mizie.

Program zapowiada m. in.: w niedzielę 7 października o godz. 8 m. 45 rano wyparsz do kościoła św. Zygmunta na nabożeństwo, o godz. 10 m. 15 rano rozpoczęcie ćwiczeń; od godz. 1 i do 2 i pół przerwa, następnie zaś dalszy ciąg popisów.

O godz. 5 m. 30 po poł. rozpoczyna się obrady, po których nastąpi zamknięcie zjazdu.

Z sezonu szkolnego.

Sklepy z materiałami piśmiennymi, które sprowały na sezon szkolny większe zapasy tych artykułów i to za gotówkę, spotkał zawód, albowiem wskutek wielkiej drożyzny kaletów szkolnych, biedniejsza młodzież i działawia zaopatruje się obecnie w papier, z którego sama zeszywa kalety, by tym sposobem zaoszczędzić wydatki na naukę.

Otwarcie kursów budowlanych.

Wczoraj rozpoczęły się wykłady na sześciomiesięcznych kursach budowlanych, otwartych przez Częstoch. Tow. Rolnicze przy pomocy komisji Centr. T. R.

Wykłady na kursach prowadzi architekt z Warszawy p. Rogaczewski, zajęcia praktyczne—p. Myszk.

Wykłady prowadzone są na półkach doświadczalnych i w zagrodzie włocławskiej Częstoch. Tow. Rolniczego.

Z nastrojów chwili.

W tych dniach opuściła prasę niewielka książka Włodz. Przerwy-Tetmajera p. t. „O naczelniku Kościuszcze i o polskim chłopie”, napisana popularnie i zawierająca szereg ciekawych myśli, związanych z rocznicą.

Jest to jedna z najlepszych broszurek o Kościuszcze i jego idei, dlatego też w najbliższych dniach zamieścimy w „Gońcu” dłuższą jej ocenę, dziś pozwalamy sobie zacytować kilka pięknych uwag, zdaniem naszym, będących bardzo na czasie. Oto one:

„Kto widzi tylko niemoc i słabość w sobie i w Narodzie, kto przewiduje tylko smutne wyniki usiłowań, kto wyszukuje przeszkód, utrudniających dokonanie dzieła, ten nigdy nic nie zbuduje”.

„Niewiara, krytyka są dowodem słabości ducha i ciała. Wiara w szczególności—dowodem siły, tęgości, zdrowia i zdolności, oraz prawdziwej miłości dzieła i pracy, które u polaków są pracą nad odrodzeniem Polski”.

Przytoczyliśmy dwie tylko myśli, czyż nie są treściwe i bardzo aktualne?

Materiały dla biednych.

P. Artur Franke otrzymał pozwolenie od władz okupacyjnych na sprzedaż materiałów na ubrania dla biednych.

Sprzedż tych materiałów odbywać się będzie za zaświadczeniem władzy, że dana osoba jest biedna.

Skład materiałów otwarty będzie w najbliższych dniach w fabryce Brassów, ul. Strażacka.

Częstochowkiele Stow. Właścicieli Nieruchomości.

Lokal Stow. Właścicieli Nieruchomości mieści się przy ulicy Teatralnej № 31.

Biuro czynne jest codziennie—prócz niedziel i świąt—od godz. 10 do g. 1 po południu. Poszukujący lokali otrzymywać mogą dokładne informacje o adresie, ilości pokoi, cenie itp.

Dalsze zapisy na członków Stowarzyszenia i podpisywanie odrębnych deklaracji, dokonywane jest w

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy oddali ostatnią posługę ukochanym zwłokom brata i wujka naszego S. P.

Przesława Figurskiego

a w szczególności Sz. Ks. Niedzwiedziemu, rodzinie pp. Nieprzekich p. Klesichowi za szczerze zajęcie się pogrzebem: składamy serdeczne „Bóg zapłać”

R. dzina Makowieckich.

godzinach biurowych każdodziennie, wszyscy więc posiadacze nieruchomości w Częstochowie w imię własnego dobra spieszyć powinni z zapisywaniem się w poczet Stowarzyszonych, co da instytucji możność szerszego rozrostu i stanie się ostoją obrony wspólnych interesów.

Codziennie koncert orkiestry.

Proszeni jesteśmy o zaznaczenie, że po szeregu koncertów w większych miastach Królestwa zespół rodziny Rappaportów zaangażowany został do cukierni W-jej Japkowskiej, gdzie już od dwóch dni uprzyjemnia pobyt bywalcom tego zakładu.

„Tajemnice Moskwy”.

W teatrze „Paryskim” począwszy od dnia wczorajszego, demonstrowany jest piękny obraz osnuty na tle sensacyjnego romansu, napisanego przez obecnego ministra wojny w Rosji, Sawinkowa, pod tyt. „Tajemnice Moskwy”.

W rolach głównych występują artyści Ugrimow i Czernowa.

Odłożenie koncertu.

Zapowiedziany na dzisiejszy wtorek 2 b.m. w teatrze „Paryskim” koncert St. Orzelskiego z przyczyn niezależnych od organizatorów został odłożony.

Wskazówki dla naszych korespondentów.

1. Jeżeli masz cokolwiek do zakomunikowania redakcji, nie zwlekaj i czyń to natychmiast.

2. Streszczaj się; oszczędzisz w ten sposób pracy i czasu sobie i redakcji.

Unikaj frazesów i pisz tylko o faktach sprawdzonych.

3. Pisz wyraźnie, zwłaszcza nazwy i liczby; nie pisz ołówkami, lecz atramentem.

4. Nie używaj określeń: wczoraj, dziś i t.p., podawaj natomiast ścisłe daty.

5. Podawaj zawsze swe nazwisko i adres; redakcja nie może uwzględnić anonimowych korespondencji.

6. Pisz tylko na jednej stronie arkusza, ułatwia to pracę drukarzom.

7. Pisz zawsze na wąskich paskach papieru.

Z ostatniej chwili.

Najnowszy

Komunikat niemiecki. BERLIN. Urzędowo donoszą dnia 1 października.

Zachodni plac boju.

Front nasz frontu ks. Rupprechta Bawarskiego.

We Flandrii była walka artylerji na wyrzezu i w łuku Ypern od południa silna, pozostała w nocy ożywiona.

Angielscy i francuscy lotnicy wyrządzili w ostatnim czasie na terenie belgijskim przez rzucanie bomb wielką szkodę materialną ataki ich sprowadzały pomiędzy ludnością cywilną liczne ofiary.

Front wojsk niemieckiego następcy tronu

Wzdłuż Aisny na północno-wschód od Reims i w Szampani okryła się

Teatr „PARYSKI” ul. Panny Marji Nr. 19.

Program od poniedziałku 1 października r. b. i dni następujących:

SENSACJA I

SENSACJA I

Tajemnice Moskwy

Wstrząsający Kinodramat w 5 aktach podług słynnego sensacyjnego romansu głównego **ministra wojny w Rosji**

Sawienkowa

w wykonaniu najwybitniejszych artystów scen rosyjskich.

Czernowa
Ugrimow

w roli księżnej
w roli księcia

Dubowskiej
Dolskiego

Nad program: Przygody Kubusia komiczny

Muzyka koncertowa pod dyr. p. M. Szulca | — | Bufet cukierniczy, przy teatrze

Ceny miejsc zwykłe! — Dla dzieci wejście wzbronione.

działalność lotników zwykle w połączeniu z potyczkami wywiadowczymi które nam jeńców przysiały. Pod Verdun utrzymała się działalność bojowa w zmiennych granicach. Lotnicy nasi rzucali bomby na zabudowania wojskowe i śpichlerze w środku Londynu. Liczne pojawy pokazywały, że atak ten był szczególnie skuteczny. Inne samoloty zaatakowały skutecznie Margate i Dover. Wszystkie samoloty powróciły nieuszkodzone.

14 lotników nieprzyjacielskich zestrzelono wczoraj. Porucznik Guntermann osiągnął swe 37 i 38, nadporucznik Berthold 23 zwycięstwo w powietrzu.

Wschodni płac wojny

Położenie jest niezmiennione. Lokalne walki piechoty wywołały w poszczególnych odcinkach przejściowe wzmożenie się ognia.

Front macedoński.

Nie było żadnych ważnych zdarzeń.

Pierwszy generalny atak na Lodz.

Prosimy o uregulowanie prenumeraty „Gońca Częstochowskiego”.

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie
ul. Panny Marji № 10.

Choroby zębów i jamy ustnej,
przyjmuje codziennie
od 9-11 i od 3-7 wieczorem.
Ceny bardzo przystępne.

Dr. K. Okuszek

Przyjmuje od 1 Sierpnia
w godz. p. p. 4-6-jej
choroby wewnętrzne i dziecięce
Teatralna 16-II piętro,
Częstochowa.

Najtaniej i najgruntowniej, można się przygotować do wszelkich egzaminów na kompletach, wykładają specjaliści nauczyciele szkół średnich zapisywać się można codziennie od 2-6 po poł. Teatralna 22. Początek wykładów 1 Października o godz. 3 p. p. 0248-

Kupię kredens, dywany, chodniki, plater stolowy i patefon. Oferty przyjmuje redakcja Gońca dla patefon 836-

Sprzedam dom i ogród ul. Krótka 37. Wojnicki. 857-

Sprzedam kredens dębowy jasny, szafę z pułkami, kontuar, 4 szklidy, bilard, 2 lampy i patefon szafkowy z płytami w dobrym stanie. ul. P. Marji 19. skład Patefonów. 869-

Teatr „ODEON” ul. P. Marji 27.

Program od niedzieli 30 Września do czwartku 4 Października.

Nowość! **Przewrót w kinematografii** Nowość!
TYLKO DLA INTELIGENCJI!

Pierrot.

Dramat mimiczny w 3-ch aktach. Ilustracja muzyczna słynnego **Marie Costa**. W roli tytułowej nieporównana

Franceska Bertini

której gra w tym obrazie doszła do takiej precyzji, że autor po porozumieniu się z kompozytorem usunął, często tak nudzące napisy

Parasol z łabędziem

Pełna humoru farsa w 4-ch aktach. W roli głównej słynna
HENNY PORTER.

Orkiestra koncertowa pod kierunkiem p. **Aloizego Salzberga.**

Ceny miejsc zwykłe. — Szczegóły w programach.

ZAWIADOMIENIE.

Salon gorsetów „HYGIENA”

Częstochowa, ul. Panny Marji 29.

ma zaszczyt zawiadomić Sz. Panie, iż po powrocie z Wiednia posiada najnowsze modele na sezon zimowy, oraz wielki wybór gotowych gorsetów, pasów, blusthalterów satynowych, trykotowych i gumowych
gotowe gorsety od 15 Mk.

PIERWSZA SZKOŁA

Lekarsko-Dentystyczna

egzystująca od 1897 roku

Lekarza-dentysty **LUDWIKA SZYMAŃSKIEGO**

w Warszawie, Marszałkowska 151, dawniej Nowomodowa № 1.

Nagrodzona na wystawie higienicznej medalem
Przyjmuje nowowstępujących z 6 cio klasowym wykształceniem. Wiadomość i program w kancelarii szkoły bezpłatnie. 10156

Lekarz Dentysta

Stefan Barylski

ul. Panny Marji Nr. 49

przyjmuje od 10-12 i 3-6

DOKTOR MEDYCYNY

Paweł Broniatowski

w CZĘSTOCHOWIE

ul. Panny Marji № 21.

Choroby skórne weneryczne

i dróg moczowych.

Ordynuje: od 9-12 rano i od 4-7 p.p.

Panie od 12-1 po południu. 807-

potrzebni ludzie do kopania kartofli Wład. w „Gońcu”. 878-

Nowootworzony chrześcijański skład. kupuje i sprzedaje po cenach umiarkowanych różnego rodzaju używane meble; pianina, maszyny do szycia i t. p. ul. Panny Marji Nr. 73 obok parku przyjmując w komis. —

Zgubiono kwit lombardu kasy Poż.-Oszczęd. Nr. 23594 877-

potrzebna zdolna podręczna i uczennica do magazynu Mod f Klara ul. P. Marji 31. 875-

Kupię wiatrak tarczowy, lub poszukuję mechanika do budowy takowego na miejscu. Oferty w „Gońcu”. 863-

Młoda osoba poszukuje posady kasjerki lub ekspedjentki. Oferty w Gońcu sub H. w. 864-

Poszukuje pokoju umiarkowanego z elektrycznym oświetleniem. Oferty w Gońcu sub „Półkój”. 865-

Kupię stół dębowy i 12 krzesel do stołowego pokoju oraz biurko dębowe. Oferty w Gońcu sub „stół”. 862-

Redaktor i wydawca F. D. Wilkoszewski.

Obtato we własnych zakładach drukarskich „Gońca Częstochowskiego”